

Глобинський осередок ВК оборони прав людини

адреса: *правозахисна громадська організація створена 23 жовтня 2000 р.*
вул.Починко, 61, село Устимівка, Глобинського району, Полтавської області 39074
e-mail: zarozapravo@ukr.net **тел.. 0984048907**

ЗВІТ

щодо проведення громадської експертизи надання послуг управлінням праці та соціального захисту населення в Глобинському районі з прийому та призначення соціальних допомог, соціального захисту та захисту населення від наслідків Чорнобильської катастрофи.

На запит до Глобинської районної державної адміністрації відповідно до вимог п.3 Порядку сприяння проведенню громадської експертизи діяльності органів виконавчої влади, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 05.1.2008 року № 976 отримали розпорядження голови Глобинської районної державної адміністрації №156 від 15 березня 2011 року.

Зміст

- 1. Досвід Глобинського осередку ВК оборони прав людини: громадська експертиза 2001-2011 роки*
- 2. Опис методів, які використовувались для здійснення громадської експертизи:*
 - 2.1. Аналіз документів*
 - 2.2. Проведення опитування отримувачів соціальних виплат і допомог.*
 - 2.3. Аналіз послуг, наданих громадянам, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи.*
 - 2.4. Організація та проведення «круглого столу»*
 - 2.5. Розгляд питання на засіданні громадської ради при голові Глобинської районної державної адміністрації.*
 - 2.6. Підготовка експертного висновку.*
 - 2.7. Перелік матеріалів, що аналізують під час проведення громадської експертизи.*
- 3. Пропозиції та рекомендації за наслідками проведення громадської експертизи.*
- 4. Загальні висновки.*

Додаток №1 Офіційні запити та відповіді

Додаток №2 Резолюція круглого столу

Додаток №3 Резолюція громадської ради при голові Глобинської районної державної адміністрації.

Додаток №4 Матеріали

З метою ефективного проведення громадської експертизи створено дієвий інструмент для її проведення – експертну групу. До складу експертної групи ввійшли представники громадських організацій району, юристи, учасники ліквідації аварії на ЧАЕС, сім її померлих ліквідаторів, вдови (вдівці).

Даний звіт є результатом роботи експертів Глобинського осередку ВК оборони прав людини у відповідності з вимогами п.3 Порядку сприяння проведенню громадської експертизи діяльності органів виконавчої влади, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 05.1.2008 року № 976.

Громадська експертиза – це новий, майже не відпрацьований спосіб контролю та впливу громадськості на виконання владою своїх повноважень та зобов'язань.

Метою проведення громадської експертизи є підвищення ефективності та якості надання послуг управлінням праці та соціального захисту населення в Глобинському районі з прийому та призначення соціальних допомог, соціального захисту та захисту населення від наслідків Чорнобильської катастрофи, підготовка відповідних рекомендацій та розробка методик управління якістю послуг.

Предметом громадської експертизи є оцінка стану виконання управлінням праці та соціального захисту населення в Глобинському районі положень Порядку використання коштів державного бюджету для виконання програм пов'язаних із соціальним захистом громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України № 936 від 20.09.2005 року.

Також відповідно до вимог постанови Кабінету Міністрів України № 976 від 05.1.2008 року формуємо перелік документів та інформації, які необхідні нашій організації для ефективного проведення даної громадської експертизи:

- інформація про кількість відвідувачів протягом 2010 року та 1 квартал 2011 року (із зазначенням: кількості відвідувачів чорнобильської категорії щомісяця, та перелік питань, з якими вони звертались);
- інформація про кількість наданих послуг протягом 2010 року та 1 квартал 2011 року (із зазначенням: кількості зареєстрованих пільговиків, категорій пільговиків, кількості знятих з реєстрації пільговиків з зазначенням причин зняття, кількості призначених виплат);
- інформація про процедуру, що існує та документ, яким керуються в роботі спеціалісти з питань реєстрації всіх категорій пільговиків (в т.ч. з питань порядок зняття з реєстрації особи, яка змінила місце проживання);
- документ, який визначає процедуру взаємодії та обміну інформацією з Відділом реєстрації актів цивільного стану Глобинського районного управління юстиції;
- документ, який визначає процедуру інвентаризації особистих справ та рахунків отримувачів компенсаційних виплат та допомог;
- документ, який визначає порядок повернення неправильно (помилково) нарахованих пільговикам коштів;
- інформаційні картки процесів та методики управління якістю послуг, які використовуються в роботі.

З метою отримання об'єктивної інформації її збір здійснювався з використанням декількох методів та з різних джерел. Громадська експертиза здійснювалася: аналіз документів, проведення опитування отримувачів соціальних виплат і допомог, проведення формалізованого інтерв'ю, організація та проведення круглого столу, внесення пропозиції розгляду питання на засіданні громадської ради при голові Глобинської районної державної адміністрації, підготовка експертного висновку.

*Досвід Глобинського осередку ВК оборони прав людини:
громадська експертиза 2001-2011 роки*

До 25 річниці з часу трагічної події

Чорнобиль радіаційний і духовний

На календарі – квітень 2011 року. Про те, що відбувалося 25 років тому,- тепер можна говорити, що це було в минулому столітті, в минулому тисячолітті. А значить, і відчуття гостроти історичних подій минулого зменшується, забувається, а нерідко і свідомо замовчується.

Тому і про страшну чорнобильську трагедію 26 квітня 1986 року декому не хочеться згадувати, хочеться забути, не вирішувати створених нею нагальних економічних, життєвих і моральних проблем. Того дня чорний смерч обпалив нашу землю і небо своїм смертоносним вогнем: вибухнув четвертий енергоблок Чорнобильської АЕС. Ця трагедія торкнулася долі мільйонів людей. Але ще живемо ми ті, хто пам'ятає, ті, хто ціною свого життя захистив світ від страшного ядерного монстра.

Минуло 25 років з часу трагічної події. Ви тільки вдумайтеся у це! Наші діти, які народилися після того страшного дня, стали вже повнолітніми. Чорнобиль віддаляється від нас все далі й далі, але ми відчуваємо його страшне дихання все гостріше й гостріше. За ці роки пішли у вічність наші побратими, інші стали інвалідами, або хворі. Хворіють наші діти, бо вони теж стали заручниками Чорнобиля. Багато хто з нас і досі відчуває на собі її негативні наслідки, багато родин ліквідаторів аварії втратили своїх синів і дочок, які пішли в небуття. І, звичайно не може не тривожити те, що нам ліквідаторам наслідків найбільшої техногенної аварії сучасності, доводиться й далі боротися за своє виживання не лише з численними хворобами, але й з такими же безжальними, як і хвороби, чиновництвом.

Нам не звикать, що владні мужі постійно порушують наші права. Минає 25 річниця трагедії, давно вже немає в живих справжніх героїв, а ті хто «примазались», отримали статус учасника бойових дій і користуються пільгами. З роками чомусь псевдогероїв стає все більше. Вважаю справжні потерпілі платять за трагедію найдорожчим – власним здоров'ям, переважно це скромні люди, вони не афішують свого статусу, не вважають себе особливими. Вважаю, що держава недостатньо піклується про потерпілих внаслідок аварії на Чорнобильській атомній електростанції.

Станом на 1 березня 2011 року в Глобинському районі проживає і знаходиться на обліку у Єдиному державному автоматизованому реєстрі осіб, що мають право на пільги 1397 громадян, що постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи, в т.ч. 627 ліквідаторів аварії.

У післячорнобильські роки багато хто з ліквідаторів змушений доводити своє законне право на пільги перед державними чиновниками, які взяли на себе право вільного тлумачення законів.

Загальна кількість пільг в Україні складає більш ніж 600 видів, відповідно до Закону України «Про соціальний статус і соціальний захист громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи» існуючих пільг більше 100. згідно інформації Міністерства праці і соціальної політики України, відповідно до вищезазначеного закону тільки право на щорічне безоплатне забезпечення путівками на оздоровлення мають 2 526 216 осіб, серед них 589 455 дітей. Фінансування програми оздоровлення потребує більше ніж 1.5 млрд.грн., але в Законі України «Про державний бюджет України» щорічно планується не більше 300 млн. грн.

Відношення до «ліквідаторів» та постраждалих від Чорнобильської катастрофи з кожним роком погіршується з боку держави. Це підтверджується кількістю громадських протестів, мітингів біля Верховної ради та Кабінетом Міністрів. Проблеми, які породила Чорнобильська катастрофа, з роками не зникають, а все більше загострюються, деякі з них, передусім соціально-економічні вимагають комплексного вирішення та системного підходу в діяльності органів виконавчої влади для їх розв'язання. на загальнодержавному рівні «чорнобильського» Закону є досить негативними. Це стосується кількості та якості пільг, що задекларовані державою, але виконуються на 5-10%, розміром фінансування. Збільшення видатків з державного бюджету на чорнобильську сферу виглядають протокольними, як кажуть для «галочки», бо розмір інфляції становить 12-15%, що зводить на нівець всі ці збільшення. І це стосується всіх видатків щодо виконання «чорнобильського» закону.

Тому, на нашу думку, питання чорнобильських пільг є проблематичним, а вірогідність 100% вирішення його досить неоднозначним. І на сьогодні до його вирішення підійти зважено і розумно, та прийняти таке рішення, яке по-перше, приведе норми «чорнобильського» Закону до реалій сьогодення, по-друге, дозволить безболісно відмовитись від так званих «мертвих» пільг, які не виконуються державою (або виконуються в малому, суто номінальному, обсязі), і по-третє, дозволить в повній мірі і обсязі користуватись тими пільгами, які є зараз нагальними – наприклад, комунальні послуги, санаторно-курортне лікування та медичне забезпечення.

Наше завдання – зробити все, щоб пам'ять про страшну трагедію не згасла. Наше завдання – допомагати один одному, захищати свої інтереси. Маємо надію, що серед нинішніх українських управлінців є співчутливі до чужої біди люди. І в нас, ліквідаторів трагічної події, останнім часом з'явилося не просто оптимістичне сподівання, а несхибна переконаність: якщо Чорнобиль техногенний ми приборкали, то приборкаємо і Чорнобиль духовний!

До 24 річниці з часу трагічної події

Нині про чорнобильську катастрофу, а тим більше про ліквідаторів - людей, котрі приборкали атомну стихію ціною свого життя і здоров'я, згадують вряди годи, та й то лише з нагоди чергової річниці аварії. На привеликий жаль, наші чиновники привикли слухати хвалебні реляції, а не реальний стан соціального забезпечення ліквідаторів. На мітингу чиновники заявляють: «Низько схиляємо голови та дякуємо вам, дорогі співвітчизники, за вашу мужність, героїзм, самопожертву, виявлені під час ліквідації наслідків трагедії. Бажаємо вам міцного здоров'я, злагоди, миру, душевного спокою. Вічна пам'ять усім тим, хто переміг у боротьбі з атомом».

Такі мітинги проводять щороку напередодні чергової річниці цієї техногенної катастрофи. Щоправда, нашому побратиму учаснику ліквідації аварії на Чорнобильській АЕС Андрію Андійовичу Поривай, минулого року організатори заходу слова не надали... А ліквідатор хотів донести до чиновників думку своїх побратимів, які зустрілися в цей день біляobelіску і кожен висказував свою біль. Багато запитань виникає до районного керівництва «Союзчорнобиль». Громадська організація не стала на захист своїх побратимів чорнобильців. З 2006 року, з дня її створення не було жодних зборів ліквідаторів, голова не звітує про її діяльність. І це в м.Глобино, а що говорити про проблеми чорнобильців, які проживають в селах. Цитую строчки підготовлені ліквідатором: «...разом з втратою Чорнобильської станції з року в рік втрачаємо ми своїх друзів і своє здоров'я. Щодо пільг за надання медикаментів за безплатними рецептами лікарів та зубопротезування тільки й чуєш, хочеш поправити своє здоров'я, бери у лікаря список препаратів і лікуйся за свій кошт. Принято багато законів і держава обіцяла піклуватися про нас ліквідаторів. Але чим більше літ віддаляє нас від тієї жахливої дати тим більше намагань «слуг народу» взагалі позбавити пільги чорнобильцям. Сьогодні вони посилаються на кризу...». Що ж не хотіли почути наші чиновники, **правду**. А правда гірка... Щомісячна грошова допомога дітям, які відвідують дошкільні заклади, віком до 3-х років складає – 13 грн.50 коп., віком від 3 до 8 років – 26 грн.50 коп. Виплата щорічної допомоги на оздоровлення 90-120 грн. Щомісячна компенсація вартості продуктів харчування для громадян, віднесених до 1 і 2 категорій на 2009 рік становить 278 та 139 грн. На папері є чимало чорнобильських пільг, але в житті зовсім інше.

Нам не звикають, що владні мужі постійно порушують наші права. Минає 24 річниця трагедії, давно вже немає в живих справжніх героїв, а ті хто «примазались», отримали статус учасника бойових дій і користуються пільгами. З роками чомусь псевдогероїв стає все більше. Вважаю справжні потерпілі платять за трагедію найдорожчим – власним здоров'ям, переважно це скромні люди, вони не афішують свого статусу, не вважають себе особливими. Вважаю, що держава недостатньо піклується про потерпілих внаслідок аварії на Чорнобильській атомній електростанції.

Ліквідатора позбавили слова...

24 квітня 2009 року в Глобино біля знаку пам'яті про ліквідаторів та постраждалих внаслідок аварії на Чорнобильській атомній електростанції проведено мітинг присвячений 23-річниці з дня аварії на ЧАЕС.

Ця трагедія торкнулася долі мільонів людей. В Глобинському районі проживає 1472 громадяни, постраждалих внаслідок Чорнобильської катастрофи, з них 1 категорії – 110; 2-ї – 573; 3-ї – 357; 4-ї – 18; вдів – 30; дітей – 383.

На мітингу виступили керівники міста та району Сергій Олександрович Ковнір та Володимир Вікторович Бондарь, голова громадської організації чорнобильців Анатолій Іванович Чугуй. На привеликий жаль, але учасника ліквідації аварії на Чорнобильській АЕС Андрія Андійовича Поривай, організатори заходу слова позбавили... Але нам не привикать, що владні мужі постійно порушують наші права. Навіть те, що аварія на Чорнобильській атомній електростанції сталася 26 квітня, а мітинг чомусь призначили на 24 квітня. Чомусь не переносять «Новий рік», «9 травня»... Це ще раз підтверджує відношення влади до проблем чорнобильців.

Я взяв виступ Андрія Андійовича і розумію, що правду чути наші чиновники не звикли. А правда гірка... Щомісячна грошова допомога дітям, які відвідують дошкільні заклади, віком до 3-х років складає – 13 грн.50 коп., віком від 3 до 8 років – 26 грн.50 коп. Виплата щорічної допомоги на оздоровлення 90-120 грн. Щомісячна компенсація вартості продуктів харчування для громадян, віднесених до 1 і 2 категорій на 2009 рік становить 278 та 139 грн.

Андрій Андійович мав в своєму виступі сказати: «...разом з втратою Чорнобильської станції з року в рік втрачаємо ми своїх друзів і своє здоров'я. Щодо пільг за надання медикаментів за безплатними рецептами лікарів та зубопротезування тільки й чуєш, хочеш поправити своє здоров'я, бери у лікаря список препаратів і лікуйся за свій кошт. Принято багато законів і держава обіцяла піклуватися про нас ліквідаторів. Але чим більше літ віддаляє нас від тієї жакливої дати тим більше намагань «слуг народу» взагалі позбавити пільги чорнобильцям. Сьогодні вони посилаються на кризу...».

Андрій Андійович хотів донести до чиновників думку своїх побратимів, які зустрілися в цей день біля обеліску і кожен висказував свою біль, але слова не дали. Багато запитань виникає до районного керівництва «Союзчорнобиль» і зокрема до голови Анатолія Івановича Чугуя. Минуло 23 роки, але громадська організація не стала на захист своїх побратимів чорнобильців. З 2006 року, з дня її створення не було жодних зборів ліквідаторів, голова не звітує про її діяльність. І це в м.Глобино, а що говорити про проблеми чорнобильців, які проживають в селах.

Чиновники на мітингу заявляють: «Низько схиляємо голови та дякуємо вам, дорогі співвітчизники, за вашу мужність, героїзм, самопожертву, виявлені під час ліквідації наслідків трагедії. Бажаємо вам міцного здоров'я, злагоди, миру, душевного спокою. Вічна пам'ять усім тим, хто переміг у боротьбі з атомом». Звітують про проведені заходи в квітні та грудні...

На папері є чимало чорнобильських пільг, але в житті зовсім інше, на 1472 громадян чорнобильців в 2008 році виділено, аж 84 путівки до санаторію. Минуло 23 роки, давно вже немає в живих справжніх героїв, а ті хто «примазались», отримали статус учасника бойових дій і користуються пільгами. З роками чомусь псевдогероїв стає все більше. Вважаю справжні потерпілі платять за трагедію найдорожчим – власним здоров'ям, переважно це скромні люди, вони не афішують свого статусу, не вважають себе особливими. Вважаю, що держава недостатньо піклується про потерпілих внаслідок аварії на Чорнобильській атомній електростанції.

Чорнобильці, учасники мітингу поставили перед головою «Союзчорнобиль» Анатолієм Івановичем Чугуєм вимогу, прозвітувати 28 квітня про діяльність громадської організації і намітити дієві заходи по захисту чорнобильців.

Конституцією захищені, владою – знехтувані.

За 20 років громадська організація збрала товстий стос документів свідчить, що в державі панує хаос і беззаконня. Грубо порушуються норми Кодексу законів про працю, нехтуються ст. 27, 43, 48, 49, 59 Конституції України.

Прикро, але ж до Чорнобиля їхали не за власним бажанням, і Закон «Про статус і соціальний захист громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи», непоганий і мета його гадаю, захищати чорнобильців, а не принижувати їх гідність.

Законом України «Про статус і соціальний захист громадян, які постраждали внаслідок ЧАЕС» передбачено аж 39 пільг, але з кожним роком їх стає все менше. Зокрема, для учасників аварії 2 категорії, безплатний проїзд на міському, приміському та міжміському транспорті. Скажу відверто, що вимагати від чиновників дотримання законів нелегка справа, маю досвід по вирішенню питання пільгового перевезення на міжміському транспорті Глобине – Кременчук. Що характерно, в Києві, Полтаві і навіть в Кременчуку ці питання врегульовано. Думаю, що причиною цьому є те, що перевізник один, а розпорядник коштів другий. Так і не подолали камінь спотикання між Кременчуцьким автопарком та Глобинською райдержадміністрацією.

Відповідно до п.11 статті 20 (21) закону особам віднесеним до категорії 1 та 2 надається 50-відсоткова знижка плати за користування житлом, телефоном та комунальними послугами. Передбачено безоплатне придбання ліків за рецептами лікарів; зубопротезування; першочергове обслуговування в лікувально-профілактичних закладах та аптеках; щорічне медичне обслуговування, диспансеризація із залученням необхідних спеціалістів, лікування в спеціалізованих стаціонарах; першочергове щорічне безоплатне надання санітарно-курортних путівок на відпочинок.

Медикаментами ми забезпечені лише на папері. Надання санаторно-курортних путівок видається в порядку встановленої черги. Констатуючи факт, можу сказати, що я за 20 років отримав аж дві путівки (1991, 2006). В разі відмови, або не надання путівки видається компенсація, зокрема для учасників 2 категорії вона складає аж 58 грн. (путівка коштує 1200-1300 грн.). Компенсація за шкоду, заподіяну здоров'ю, зокрема для учасників 2 категорії встановлена у розмірі трьох мінімальних зарплат, але вона роками не виплачується. У чорнобильців заробіток, який вони одержували в 1986-1990 рр.-заморожений. Повністю відсутній механізм індексації заробітку, і як наслідок – немає підвищення пенсії.

Ті, хто розробляв пенсійну реформу, не врахували наших пропозицій. У результаті чинний Закон України «Про статус і соціальний захист громадян, які постраждали

внаслідок Чорнобильської катастрофи», суперечить Закону України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування» у частині, де йдеться про пенсійне забезпечення чорнобильців. Додаткова пенсія за шкodu, заподіяну здоров'ю, особам віднесеним до 2 категорії призначається у розмірі 30 процентів мінімальної пенсії за віком. Розміри додаткової пенсії за останні роки не змінювались і розраховуються виходячи з 19 грн. 91 коп. в той самий час законом передбачено, що вони повинні встановлюватись у процентному відношенні від мінімальної пенсії за віком. У нашій державі з 1 січня 2007 року вона становить 380 грн. виходить, що усі 15 років ця законодавча норма не виконувалась. Одноразова допомога у зв'язку з втратою годувальника, або втрати працездатності, що призвела до інвалідності, у 30 разів менша, ніж у людей, які стали інвалідами поза зоною відчуження.

Судіть самі. Згідно з п. 13 Розділу ХУ Прикінцевих Положень Закону «Про загальнообов'язкове державне страхування» згідно інших законів отримують пенсії : державні службовці, банкіри, дипломати, службовці місцевого самоврядування, прокурори, народні депутати та їх помічники, судді, журналісти, митники, громадяни, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи. Але всі держслужбовці за визначеними законами при призначенні пенсії отримують 80 відсотків заробітної плати, а чорнобильці лише 50.

А чи справедливо це, коли чорнобилець не був до 1992 року у стаціонарі на лікуванні, то причина захворювання від наслідків аварії на ЧАЕС не буде братися до уваги. Адже радіація нас переслідує і досі. Вимирають учасники ліквідації аварії 2 категорії, тобто ті, хто працював на станції в 1986 році. Радіація не дає шансу залишитися здоровим. Нині захворювання не пов'язують із аварією. Говорять, що чорнобильці хворіють на ті самі хвороби, що й звичайні люди. Але ж ці хвороби по-різному протікають. Крім того, іонізуюче випромінювання прискорює старіння людського організму. Тому в кожного чорнобильця, не з його провини, життєві ресурси скорочені на 5, 10, 20 років.

Сьогодні за зв'язок та інвалідність треба платити. Хто має гроші і в очі не бачив Чорнобиля, вже давно зробили собі інвалідність і навіть мають статус учасника бойових дій.

Двадцять років минуло, як сумна слава Чорнобиля пролунала на весь світ. Аварія на реакторі четвертого блока АЕС на думку фахівців, дорівнювала вибуху більше як 500 атомних бомб. У ліквідації наслідків чорнобильської катастрофи брали участь сотні тисяч наших співвітчизників, яких згодом назвали «ліквідаторами». Сьогодні приходиться проходити тернистими бюрократичними щаблями, аби повернути своє чесне ім'я. Зрушити з місця, щоб скривджена людина відчула, що правда на світі таки є, що суди у державі існують не тільки для того, аби приймати справедливі рішення, а й вимагати негайного їх виконання. Але деяких столоначальників мабуть це не стосується. Вони звикли жити за неписаними законами і признають лише свої «правила гри».

Скільки ще терпіти? Як послухаєш наших державних мужів, стільки сил і енергії витрачають вони для покращення добробуту свого народу, то ми вже давно мали б жити так, як принаймі, живуть ті ж німці, шведи, поляки чи угорці. Може комусь і живеться в Україні добре, тільки не нам, пересічним громадянам і, зокрема, чорнобильцям.

Низка законодавчих норм передбачає пільги для учасників ліквідації аварії на Чорнобильській АЕС. Аби скористатися своїми правами на ці пільги, їх треба знати і вимагати від чиновників дотримання законів.

Опис методів, які використовувались для здійснення громадської експертизи:

Аналіз документів

Список нормативно-правових документів:

1. Закон України «Про статус і соціальний захист громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи» від 28.02.1991 р. № 796.
2. Постанова КМУ «Про щорічну допомогу на оздоровлення громадянам, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи» від 12.07.2005 р. № 562.
3. Постанова КМУ «Про затвердження Порядку видачі посвідчень особам, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи» від 20.01.1997 р. № 51.
4. Постанова КМУ «Про компенсаційні виплати особам, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи» від 26.07.1996 р. № 836.
5. Постанова КМУ «Про Єдиний державний автоматизований реєстр осіб, які мають право на пільги» від 29.01.2003 р. № 117.
6. Постанова КМУ «Про затвердження Порядку сприяння проведенню громадської експертизи діяльності органів виконавчої влади» від 05.11.2008 № 976.
7. Постанова КМУ «Про затвердження Положення про організацію оздоровлення громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи» від 16.05.2000 р. № 800.
8. Розпорядження КМУ «Про схвалення Стратегії упорядкування системи надання пільг окремим категоріям громадян до 2012 року» від 03.06.2009 р. № 594-р.
9. Лист Вищого адміністративного суду України «Щодо застосування положень Закону України «Про статус і соціальний захист громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи» від 30.07.2010 р. № 1159/11/13-10.
10. Методичний посібник «Організація та проведення громадської експертизи виконання програм, пов'язаних з соціальним захистом громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи».

Проведення опитування отримувачів соціальних виплат і допомог

До Глобинського осередку ВК оборони прав людини з 2001 року надходять звернення ліквідаторів, а частіше їх рідних. Наведу лише декілька прикладів.

Навряд чи думав кременчужанин Микола Савич Дідусенко, що при проведенні переєстрації чорнобильських посвідчень Кременчуцькою міською організацією буде вилучено посвідчення серія А-№ 099779 (категорія 2), яке отримав за рішенням Автозаводського районного суду м.Кременчука.

Дерід Віктор Олексійович приймав участь в ліквідації аварії на Чорнобильській АЕС (військова частина 61606) та мав посвідчення серія А-№ 167093 (категорія 2) з 2001 року доказував, що він дійсно хворий. Згідно експертного висновку № 251 від 10 березня 1992 року визнано захворювання пов'язано з роботами по ліквідації наслідків аварії на ЧАЕС. Інвалідом не був визнаний і отримував лише 25% втрати професійної дієздатності. І лише смерть підтвердила його захворювання.

Вдова ліквідатора Савінського Григорія Миколайовича повідомила, що 5 травня 2003 року помер її чоловік. Для нарахування пенсії необхідно було додати довідку, яку видавали військові частини, де були зазначені розміри оплати. В бухгалтерії колгоспу ім.Лисенка сказали, що ці довідки не зберігаються. Лідія Олександрівна також піднімала

питання щодо одноразової компенсації, як сім'ї, яка втратила годувальника із числа осіб, віднесених до учасників ліквідації наслідків аварії на ЧАЕС, та смерть яких пов'язана з Чорнобильською катастрофою.

Чернявському Олександрові Івановичу відмовлено в наданні земельної ділянки в розмірі 0.40 га для ведення особистого селянського господарства. Після втручання прокуратури Глобинського району ліквідатор отримав земельну ділянку.

Шиш Микола Якович на основі довідки в/ч 61606 дійсно приймав участь в ліквідації наслідків аварії на ЧАЕС, в 1992 році йому було виписано посвідчення за № 167543, але в зв'язку з тим, що він не надав фотокартку, посвідчення в 1994 році не пройшло перереєстрацію і було списане. Тому Шиш М.Я. не перебуває на обліку.

Учасник ліквідації наслідків аварії на ЧАЕС Безкровний Анатолій Олександрович потребує постійного стороннього уходу. Управління праці та соціального захисту населення запропонували звернутися за допомогою до лікувальних закладів. Глобинська районна лікарня повідомила, що проведено обстеження стану здоров'я та оформлено документи на обласну МСЕК для визначення групи інвалідності.

Дружина ліквідатора Мироненко Олександра Івановича повідомила, що 4 травня 1989 року її чоловік помер. Залишилася з трьома малими дітьми. Управління праці та соціального захисту населення надало роз'яснення, що Мироненко О.І на момент смерті не мав статусу ліквідатора і посвідчення встановленого зразка тому неможливо провести виплату одноразової компенсації його дружині Мироненко Тетяні Миколаївні.

Дружина ліквідатора Кабачок Владислава Михайловича повідомила, що 30 травня 2004 року її чоловік помер. Причина смерті не встановлена в зв'язку з далекосяжним гниттям трупа.

Вдова чорнобильця Духно Юрія Кузьмича повідомила, що її чоловік приймав участь в ліквідації наслідків аварії на Чорнобильській АЕС при військовій частині 61606 (дислокація с.Корогод) з 1 червня по 14 серпня 1986 року. В січні 2006 року на 59 році життя наступила смерть.

Полтавська регіональна міжвідомча експертна рада по встановленню причинного зв'язку захворювань та інвалідності з роботами по ліквідації наслідків аварії на Чорнобильській АЕС та їх професійного характеру зробила експертний висновок за № 256 на засіданні № 19 від 5 вересня 1991 року. Встановлено основний діагноз ВСД з проявами порушеної гемодинаміки, невротенічний синдром. Висновок ради: захворювання пов'язано з роботами по ліквідації наслідків аварії на Чорнобильській АЕС.

Посвідчення Серія А № 053394 (категорія 1) видане 20 грудня 1997 року свідчить про те, що Згідно Закону України «Про статус і соціальний захист громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи» щодо яких встановлено причинний зв'язок інвалідності з Чорнобильською катастрофою, хворих внаслідок Чорнобильської катастрофи на променеви хворобу.

Довідка МСЕ № 0310752 від 4.10.2001 року свідчить про те, що захворювання пов'язано з роботами по ліквідації наслідків аварії на Чорнобильській АЕС.

Причина смерті з причиною зв'язку захворювань та інвалідності з роботами по ліквідації наслідків аварії на Чорнобильській АЕС не підтвердилася.

На лист Комітету Верховної Ради України з питань охорони здоров'я щодо причинного зв'язку смерті Духно Юрія Кузьмича з участю у роботах по ліквідації наслідків аварії медичну справу розглянуто на центральній міжвідомчій експертній комісії. Прийнято позитивне рішення «Захворювання яке привело до смерті, пов'язане з виконанням обов'язків військової служби по ліквідації наслідків аварії на ЧАЕС».

Марія Федорівна Духно отримала статус вдови учасника ліквідації аварії на ЧАЕС.

Аналіз послуг, наданих громадянам, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи.

Станом на 01.01.2011 року на обліку у Єдиному державному автоматизованому реєстрі осіб, що мають право на пільги перебуває:

- Особа ЧАЕС 1 категорії - 156
- Особа ЧАЕС 2 категорії - 507
- Особа ЧАЕС 3 категорії - 357
- Особа ЧАЕС 4 категорії - 17
- Дружина (чол) ЧАЕС померлого громадянина – 34
- Дитина ЧАЕС потерпіла – 325
- Дитина ЧАЕС інвалід – 1

Кількість послуг, наданих громадянам, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи.

	Особа ЧАЕС 1 категорії ліквідатор	Особа ЧАЕС 2 категорії ліквідатор	Особа ЧАЕС 2 категорії потерпілий	Дружина (чол) ЧАЕС померлого громадянина
Утримання будинку та прибудинкової території	31	220	56	15
Користування холодною водою	125	1890	75	128
Природний газ	48	4385	432	155
Електроенергія	48	5619		65
Вивіз сміття		84		
Водовідведення	29	435	47	13
Користування телефоном	91	2428		116
Встановлення телефону	2	3		

У 2010 році громадянам, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи було надано 7166 послуг щодо безкоштовного проїзду у міському та приміському транспорті, 22 особи скористалися залізничним транспортом.

У 2010 році знято з обліку по причині: 2 вибуло в інший район; 17 померло; 33 втратили статус.

Протягом 2010 року за призначенням та перерахунком виплат звернулось 1362 громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи, по наступних видах компенсацій:

- Щомісячна компенсація вартості продуктів харчування для громадян, віднесених до 1 та 2 категорій.
- Щорічна допомога на оздоровлення громадянам, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи.
- Відшкодування чорнобильцям 1-2 категорії один раз на рік вартості проїзду до будь якого пункту України та у зворотному напрямку.
- Одноразова компенсація сім'ї, яка втратила годувальника внаслідок Чорнобильської катастрофи.
- Помісячна грошова компенсація батькам на потерпілу дитину, яка не відвідує дитячий дошкільний заклад і не перебуває в його обліковому складі.
- Щомісячна грошова допомога на дитину до вступу її до школи (не старше 8 років) на дітей, які відвідують дошкільні навчальні заклади та перебувають в їх обліковому складі.

- Щомісячна виплата сім'ям на кожну дитину шкільного віку, яка стала інвалідом або перебуває на диспансерному обліку у зв'язку з захворюванням внаслідок Чорнобильської катастрофи, а також дітям шкільного віку, батьки яких стали інвалідами 1 або 2 групи чи померли внаслідок Чорнобильської катастрофи, якщо такі діти не перебувають на повному державному забезпеченні.
- Щомісячна виплата сім'ям на кожну дитину шкільного віку, батьки якої відносяться до 1 і 2 категорії.
- Щомісячна грошова компенсація на дітей, які стали інвалідами внаслідок Чорнобильської катастрофи.

Організація та проведення «круглого столу»

21 квітня 2011 року проведено засідання круглого столу «Громадська експертиза та механізм спільних дій». Провів засідання голова Глобинської районної державної адміністрації Валерія Геннадійовича Ведмідь. В роботі засідання взяли участь учасники ліквідації аварії на ЧАЕС, керівники управлінь, участь у роботі взяли голова Глобинської районної ради Олександр Олексійович Феденко та заступник голови Глобинської районної державної адміністрації Олександр Григорович Шайнога.

Учасники засідання «круглого столу» з метою підвищення якості надання послуг на місцевому рівні. Відношення до «ліквідаторів» та постраждалих від Чорнобильської катастрофи з кожним роком погіршуються з боку держави. Постійно вносять коригування до закону (за 19 років внесено більше 40 змін). Недостатність фінансування, незрозумілий порядок використання коштів на компенсації та пільги ущемляє права «чорнобильців», це підтверджується кількістю громадських протестів, мітингів біля Верховної ради, маршів незгоди перед Кабінетом Міністрів.

Спільна робота влади та громадськості підвищить рівень довіри до органів виконавчої влади та буде сприяти покращенню якості послуг для населення.

Розгляд питання на засіданні громадської ради при голові Глобинської районної державної адміністрації.

4 квітня 2011 року на засіданні громадської ради при голові Глобинської рда заслухали начальника управління праці та соціального захисту населення райдержадміністрації Наталію Антонівну Шебедю. Розглянуто заходи, які будуть проведені з квітня по грудень 2011 року щодо відзначення 25 річниці трагічної події.

Загальні висновки

В нашій державі діють понад 100 видів пільг для чорнобильців. Чи всі категорії постраждалих від аварії на ЧАЕС користуються цими пільгами, чи вчасно вони отримують державну допомогу, які види пільг себе не виправдали – про це все йшлося під час проведення громадської експертизи, яку проводили громадські активісти Глобинського осередку ВК оборони прав людини з березня по листопад 2011 року.

		Путівки за 2011		Медичне обслуговування		Житлово комунальні		Перебезпечення	
Особа ЧАЕС 1 категорії	156	21		79		175		1498	
Особа ЧАЕС 2 категорії	507	12		149		516		6822	
Особа ЧАЕС 3	357			40					

категорії									
Особа ЧАЕС категорії 4	17								
Дружина (чол) ЧАЕС померлого громадянина	34			6		37			
Дитина ЧАЕС потерпіла	325	20		8					
Дитина ЧАЕС інвалід	1								

Пропозиції та рекомендації за наслідками проведення громадської експертизи.

Експертний висновок має загальну частину: вступ, опис мети та методів проведення громадської експертизи. В аналіз були включені статистичні та інформаційні дані трьох рівнів – рівень держави, рівень району та дослідження громадської організації. Існуючий стан справ у сфері соціального захисту громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи в Україні, Глобинському, Кременчуцькому та Семенівському районах Полтавської області.

В експертному аналізі були зроблені наступні висновки. Проблеми, які породила Чорнобильська катастрофа, з роками не зникають, а все більше загострюються та трансформуються і деякі з них, передусім соціально-економічні вимагають комплексного вирішення та системного підходу в діяльності органів виконавчої влади для їх розв'язання.

Загальні висновки, що можна зробити аналізуючи ефективність виконання на загальнодержавному рівні «чорнобильського» Закону є досить негативними. Це стосується кількості та якості пільг, що задекларовані державою, але виконуються на 5-10 %, розміром фінансування, невідповідністю підзаконних актів основному «чорнобильському» Закону.

Збільшення видатків з державного бюджету на чорнобильську сферу виглядають протокольними, як кажуть «для галочки», бо розмір інфляції за рік становить стільки, що зводить нанівець всі ці збільшення. І це стосується всіх видатків щодо виконання «чорнобильського» Закону.

Також існує ряд пільг, фінансування на які останніми роками загалом не виділялось або ті пільги, якими реально не можна скористатися, бо фінансування дуже замале. Мова йдеться про забезпечення безоплатним житлом чорнобильців, забезпечення ліками за рецептами лікарів на безоплатній основі, зубопротезування, транспортне перевезення – всі ці пільги є скоріше номінальними.

Чорнобильцям у 2011 році нарахованно пільг на 70 мільярдів гривень, а в бюджеті передбачено лише 7.7 мільярда гривень, що практично в 10 разів менше, ніж прийнято відповідно до законів.

Згідно з правил проведення громадської експертизи, вони мають бути оприлюднені на сайті Глобинської райдержадміністрації, Кабінету Міністрів України та Секретеріату Президента України.

Тому, ми підтримуємо думку Славутицької міської громадської організації «Центр розвитку громади», щодо питання чорнобильських пільг є проблематичним. І на сьогодні до його вирішення необхідно підійти зважено і розумно, та прийняти таке рішення, яке приведе норми «чорнобильського» Закону до реалій сьогодення, по-друге, дозволить безболісно відмовитись від так званих «мертвих» пільг, які не виконуються державою (або виконуються в малому, суто номінальному, обсязі), і по-третє, дозволить в повній

мірі обов'язі користуватися тими пільгами, які є зараз нагальними-наприклад, 50% компенсацією за житлово-комунальні послуги та телефон, забезпеченням санаторно-курортним лікуванням та медичним забезпеченням.

На нашу думку для приведення такої ситуації у відповідність до реалій сьогодення необхідно здійснити декілька наступних кроків:

- 1. Провести аналіз діючого «чорнобильського» законодавства, розробити пропозиції та рекомендації до приведення його у відповідність до чинної Конституції України з залученням усіх зацікавлених сторін (представників громадських організацій чорнобильців, комітетів Верховної Ради, юристів та науковців, тощо).*
- 2. Провести всеукраїнське громадське обговорення переліку пільг, компенсацій, виплат та допомог, на які мають право громадяни, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи, для обрання з них саме тих, які є самими нагальними, життєво важливими.*
- 3. На підставі отриманих результатів громадського обговорення розробити та ініціювати внесення змін до «чорнобильського» Закону, підготувати та внести необхідні норми щодо 100% розміру фінансування з державного бюджету України на виплати, передбачені «чорнобильським» Законом, та передбачити відповідальність за невиконання даного Закону.*

***Голова Глобинського осередку
ВК оборони прав людини***

Микола Зароза